Wymagania edukacyjne, historia dla klasy I szkoły branżowej I stopnia

Temat (rozumiany jako lekcja)	Wymagania na ocenę dopuszczającą Uczeń:	Wymagania na ocenę dostateczną Uczeń:	Wymagania na ocenę dobrą Uczeń:	Wymagania na ocenę bardzo dobrą Uczeń:	Wymagania na ocenę celującą Uczeń:
I. Starożytność					
1. Najstarsze ośrodki cywilizacyjne starożytności	– wyjaśnia pojęcia: *historia*, *chronologia*, *epoka*, *system irygacyjny*, *struktura społeczna*, *miasta-państwa*, *stella*, *piramida*, *monarchia despotyczna, rządy teokratyczne*, *politeizm*, *mumifikacja*, *kodeks praw*, *system kastowy*, *faraon*, *życie pośmiertne*.	– wymienia najstarsze starożytne cywilizacje; – wskazuje cechy charakterystyczne cywilizacji starożytnego Wschodu; – przedstawia najważniejsze systemy etyczno-religijne wyróżniane w starożytnych cywilizacjach.	– omawia położenie starożytnych cywilizacji Bliskiego i Dalekiego Wschodu; – charakteryzuje cywilizację starożytnego Egiptu, Mezopotamii, Indii i Chin.	– rozróżnia rodzaje pisma w poszczególnych cywilizacjach starożytnych; – porównuje rozwój cywilizacji Bliskiego Wschodu z cywilizacjami Indii i Chin.	– sytuuje w czasie i przestrzeni cywilizacje starożytne; – uzasadnia, kiedy możemy mówić o początkach historii poszczególnych państw.
2. Dziedzictwo antycznej cywilizacji greckiej	– wyjaśnia pojęcia: *Hellenowie*, *Hellada*, *kultura mykeńska*, *wieki ciemne*, *epoka archaiczna*, *wielka kolonizacja*, *epoka klasyczna*, *imperium*, *wojna peloponeska*, *epoka hellenistyczna*,	– wymienia najważniejsze wydarzenia i procesy w dziejach Greków od ich przybycia na obszar Hellady po czasy Aleksandra Wielkiego; – omawia bitwę pod Maratonem i Termo-	– charakteryzuje najważniejsze osiągnięcia greckiej kultury i sztuki; – przedstawia strony biorące udział w wojnie peloponeskiej.	– wyjaśnia, czym były greckie *poleis* i na czym polegały ich systemy ustrojowe; – określa, jakie działania Aleksandra Wielkiego wpłynęły na stworzenie imperium.	– analizuje cechy kultury hellenistycznej; – uzasadnia, dlaczego Ateny nazywa się ojczyzną demokracji.

	polis, *obywatel*, *oligarchia*, *demokracja*, *sąd skorupkowy*, *ostracyzm*, *strateg*, *heros*, *mit*, *wyrocznia*, *igrzyska w Olimpii*, *dramat*, *filozofia*, *kolumny*, *realizm*.	pilami.			
3. Dzieje i osiągnięcia cywilizacyjne starożytnego Rzymu. Początki chrześcijaństwa	– wyjaśnia pojęcia: *republika*, *plebejusze*, *patrycjusze*, *trybun ludowy*, *senat*, *prawo weta*, *Imperium Romanum*, *prowincja*, *Cesarstwo Rzymskie*, *romanizacja*, *wielka wędrówka ludów*, *Germanie*, *kopuła*, *łuk*, *cyrk*, *amfiteatr*, *termy*, *łuk triumfalny*, *chrześcijaństwo*, *Mesjasz*, *bazylika*, *biskup*, *diecezja*, *doktryna*, *edykt mediolański*.	– omawia przykłady osiągnięć architektury, literatury i sztuki w starożytnym Rzymie; – przedstawia wkład starożytnych Rzymian w dziedzictwo cywilizacji europejskiej.	– charakteryzuje najważniejsze etapy rozwoju chrześcijaństwa w I–IV w. n.e.; – przedstawia proces tworzenia i upadku republiki w Rzymie; ~~– rozumie znaczenie narodzin i rozwoju chrześcijaństwa dla kultury europejskiej.~~	– wskazuje różnice pomiędzy społeczeństwem greckim a rzymskim – zwłaszcza w zakresie ich organizacji politycznej; – uzasadnia i ocenia wpływ greckiej myśli filozoficznej, sztuki oraz religii na cywilizację starożytnego Rzymu.	– analizuje, czym różniło się chrześcijaństwo od innych wierzeń starożytności i jakie były źródła jego popularności; – uzasadnia, że Rzymianie przyczynili się do powstania aktualnej do dziś koncepcji prawa.
II. Średniowiecze					
4. Cesarstwo Bizantyjskie oraz świat islamu	– wyjaśnia pojęcia: *Cesarstwo Wschodniorzymskie*, *Bizancjum*, *Arabowie*, *ikonoklaści* (*obrazoburcy*), *papież*,	– omawia charakterystyczne cechy literatury i sztuki arabsko-muzułmańskiej; – przedstawia podłoże, przebieg i konse-	– charakteryzuje cechy bizantyńskiego kręgu kulturowego, uwzględniając specyfikę wschodniego chrześcijaństwa.	– analizuje, jaką rolę odegrali Arabowie i islam w dziejach Bliskiego Wschodu i basenu Morza Śródziemnego.	– uzasadnia wpływ Arabów i islamu na średniowieczną Europę, uwzględniając ich osiągnięcia w matematyce, astronomii,

	klątwa, *rozłam w Kościele*, *sztuka bizantyjska*, *kościół Hagia Sophia* (*Mądrości Bożej*), *islam*, *muzułmanin*, *prorok*, *Allah*, *Koran*, *kalif*, *meczet*.	kwencje sporu związanego z kultem świętych obrazów, do którego doszło w Bizancjum w VIII i IX w.			medycynie i filozofii.
5. Europa Zachodnia	– wyjaśnia pojęcia: *Europa barbarzyńska*, *wyznanie ariańskie*, *język romański*, *obrządek łaciński*, *klasztor*, *upadek życia miejskiego*, *Merowingowie*, *Królestwo Franków*, *majordomus*, *traktat w Verdun*, *dynastia karolińska*, *Rzesza Niemiecka*, *Święte Cesarstwo Rzymskie Narodu Niemieckiego*, *feudalizm*, *lenno*, *senior*, *wasal*, *warstwa rycerska*, *immunitet*, *Państwo Kościelne*, *uniwersalizm*, *niewola awiniońska*, *wielka schizma zachodnia*, *rekonkwista*, *krucjaty*, *zakony rycerskie*, *Cesarstwo Łacińskie*.	– omawia konflikt pomiędzy cesarzem i papieżem, którego podłożem było starcie się dwóch uniwersalizmów: cesarskiego i papieskiego; – przedstawia uwarunkowania oraz następstwa wypraw krzyżowych; – wyjaśnia postanowienia traktatu z Verdun.	– charakteryzuje rolę Karola Wielkiego oraz epoki karolińskiej w dziejach Europy; – sporządza linię czasu z najważniejszymi wydarzeniami z wypraw krzyżowych.	– analizuje, jak potoczyły się losy zachodniej Europy po upadku cesarstwa zachodniorzymskiego, uwzględniając kwestie zmian w życiu społecznym i sposobie sprawowania władzy.	– uzasadnia znaczenie koronacji cesarskiej Karola Wielkiego i Ottona I dla dziejów zachodniej Europy.

6. Kultura łacińskiej Europy w średniowieczu	– wyjaśnia pojęcia: *katolicyzm*, *prawosławie*, *język łaciński*, *kultura rycerska*, *kultura dworska*, *poematy rycerskie*, *trubadur*, *literatura łacińska*, *scholastyka*, *uniwersytet*, *romanizm*, *gotyk*, *plan prostokąta* lub *krzyża łacińskiego*, *sklepienia kolebkowe* i *krzyżowe*, *półkolisty łuk*, *transept*, *sklepienia krzyżowo-żebrowe*, *przypory*, *łuki oporowe*, *witraż*, *rozeta*, *pinakle*, *malarstwo ołtarzowe*.	– omawia uniwersalny charakter kultury chrześcijańskiej Europy; – przedstawia cechy stylu romańskiego i gotyckiego i podaje przykłady; – wyjaśnia rolę uniwersytetów, czyli niezależnych zrzeszeń studentów i profesorów w rozwoju wiedzy oraz kształceniu.	– analizuje, na czym opierał się uniwersalny charakter kultury zachodnioeuropejskiego średniowiecza, jaką rolę odgrywało w jej rozwoju chrześcijaństwo oraz jakie były jej wspólne źródła i przejawy.	– analizuje, jakie znaczenie miał postępujący rozwój twórczości w językach narodowych w Europie w omawianym okresie; – porównuje ze sobą styl romański i gotycki w architekturze średniowiecznej.	– uzasadnia ponadczasowe znaczenie osiągnięć kulturowych i naukowych uniwersalnego charakteru kultury zachodnioeuropejskiej.
7. Starożytność i średniowiecze − lekcja powtórzeniowa	jw.	jw.	jw.	jw.	jw.
8. Starożytność i średniowiecze – lekcja sprawdzająca	jw.	jw.	jw.	jw.	jw.
III. Ziemie polskie w średniowieczu					
9. Narodziny państwa polskiego – panowanie Mieszka I i Bolesława Chrobrego	– wyjaśnia pojęcia: *państwo Polan*, *gród*, *obrządek łaciński*, *trybut*, *dynastia Piastów*, *Wielkopol-*	– przedstawia terytoria, które weszły w skład państwa Mieszka I; – wymienia terytoria,	– uzasadnia, jakie znaczenie dla powstającego państwa polskiego miało przyjęcie chrześcijaństwa;	– ocenia, jakie znaczenie dla Polski miał zjazd gnieźnieński i koronacja królewska Bolesława Chrobrego.	– uzasadnia wpływ chrystianizacji Polski na przejęcie dorobku cywilizacji zachodnioeuropejskiej;

	ska, *Grody Czerwieńskie*, *Śląsk*, *Małopolska*, *Dagome iudex*, *opole*, *drużyna książęca*, *kanonizacja*, *relikwie męczennika*, *zjazd gnieźnieński*, *„Kronika" Galla Anonima*, *Drzwi Gnieźnieńskie*, *arcybiskupstwo*, *świadczenia*, *daniny*, *służebności*.	które znajdowały się pod panowaniem Bolesława Chrobrego po 1018 r.	– omawia stosunki Polski Bolesława Chrobrego z sąsiadami.		– analizuje rolę zjazdu gnieźnieńskiego w 1000 r. w procesie wzmacniania pozycji Bolesława Chrobrego i jego państwa.
10. Monarchia piastowska w latach 1025–1138	– wyjaśnia pojęcia: *reakcja pogańska*, *trybut*, *woj*, *prawo rycerskie*, *główszczyzna*, *nawiązka*, *opactwo benedyktynów*, *obóz papieski*, *palatyn* (*wojewoda*).	– omawia sytuację, jaka panowała na ziemiach polskich po objęciu władzy przez Mieszka II oraz po jego śmierci; – wymienia terytoria, które znajdowały się pod panowaniem Kazimierza Odnowiciela i Bolesława Krzywoustego.	– charakteryzuje przyczyny i konsekwencje konfliktu króla Bolesława Śmiałego z biskupem Stanisławem; – omawia przyczyny i skutki reakcji pogańskiej w okresie osłabienia władzy centralnej po śmierci Mieszka I.	– analizuje i ocenia politykę zagraniczną Bolesława Krzywoustego i wymienia jego najważniejsze osiągnięcia; – charakteryzuje przemiany związane z nadaniem przez Kazimierza Odnowiciela ziemi dla wojów na prawie rycerskim.	– uzasadnia, czy słusznie Kazimierz otrzymał przydomek „Odnowiciel".
11. Rozbicie dzielnicowe i jego skutki	– wyjaśnia pojęcia: *statut* (*testament*) *Bolesława Krzywoustego*, *princeps*, *senior*, *pryncypat*, *seniorat*, *możnowładztwo krakowskie, monarchia*	– omawia zasady zawarte w ustawie sukcesyjnej (tzw. testamencie) Bolesława Krzywoustego; – wyjaśnia przyczyny i konsekwencje roz-	– wyjaśnia, jakie konsekwencje miały następujące wydarzenia: sprowadzenie zakonu krzyżackiego, bitwa pod Legnicą i zabójstwo Przemysła II;	– charakteryzuje zasady i przebieg kolonizacji na prawie niemieckim oraz podaje przykłady tego procesu; – analizuje proces,	– analizuje czynniki, które doprowadziły do ożywienia gospodarczego na ziemiach polskich w XII–XIII w.

	Henryków śląskich, *Mongołowie* (*Tatarzy*), *zakon krzyżacki*, *kolonizacja na prawie niemieckim*, *lokacja*, *kolonizacja wewnętrzna*, *wolnizna*, *trójpolówka*, *sołtys*, *podgrodzie*, *osada targowa*, *prawo magdeburskie*, *wójt*.	bicia dzielnicowego.	– sporządza linię czasu prezentującą etapy przebiegu rozbicia dzielnicowego w Polsce.	który doprowadził do upadku zasady pryncypatu i senioratu oraz podaje konsekwencje tych wydarzeń.	
12. Polska za Władysława Łokietka i Kazimierza Wielkiego	– wyjaśnia pojęcia: *dynastia Przemyślidów*, *bunt wójta Alberta*, *Szczerbiec*, *wieczysty pokój*, *zjazd monarchów w Krakowie*, *pieczęć majestatowa*, *statut piotrkowski*, *statut wiślicki*, *Akademia Krakowska*, *przymus drogowy*, *prawo składu*, *żupy solne*.	– wymienia osiągnięcia i niepowodzenia Władysława Łokietka w polityce wewnętrznej i zagranicznej; – omawia proces odbudowy Królestwa Polskiego przez Władysława Łokietka.	– charakteryzuje i ocenia politykę króla Kazimierza Wielkiego wobec zakonu krzyżackiego i Jana Luksemburskiego; – zaznacza na mapie ziemie, które wchodziły w skład państwa polskiego za Władysława Łokietka i Kazimierza Wielkiego.	– ocenia panowanie Władysława Łokietka; – charakteryzuje przemiany gospodarcze i społeczne, jakie zaszły w Polsce w czasach Kazimierza Wielkiego.	– uzasadnia, jakie znaczenie dla odbudowującego się Królestwa Polskiego miał pokój kaliski; – ocenia rządy króla Kazimierza; – uzasadnia, czy słusznie zasłużył on na przydomek „Wielki”.
13. Od unii polsko-węgierskiej do unii polsko-litewskiej. Polska za panowania Ludwika Węgierskiego i Władysława Jagiełły	– wyjaśnia pojęcia: *Andegawenowie*, *przywilej koszycki*, *unia personalna*, *Jagiellonowie*, *wielka wojna z zakonem krzyżackim*, *I pokój toruński*.	~~– wyjaśnia istotę unii personalnej i wskazuje przykłady takich unii w dziejach Polski średniowiecznej.~~	– charakteryzuje okoliczności zawarcia unii polsko-litewskiej w XIV w.; – przedstawia okres panowanie Ludwika Węgierskiego w Polsce.	– charakteryzuje i ocenia stosunki polsko-krzyżackie w XV w.; – ocenia wpływ przywilejów zdobytych przez szlachtę w omawianym	– ocenia znaczenie zawarcia unii polsko-litewskiej w XIV w.; – analizuje rządy króla Władysława Jagiełły.

				okresie na życie społeczne, polityczne i gospodarcze w Królestwie Polskim.	
14. Państwo polsko-litewskie za panowania Władysława Warneńczyka i Kazimierza Jagiellończyka	– wyjaśnia pojęcia: *władza regencyjna*, *unia personalna polsko-węgierska*, *wojna trzynastoletnia*, *Związek Pruski*, *konfederacja*, *przywilej inkorporacyjny*, *II pokój toruński*, *Prusy Zakonne*, *Tajna Rada Związku Pruskiego*, *folwark szlachecki*, *pańszczyzna*, *układ o sukcesji*, *rada koronna*, *przywileje szlacheckie*, *urzędnicy ziemscy*, *sejmiki ziemskie*, *sejm walny*, *izba poselska i senacka*.	– omawia zmiany terytorialne po zawarciu II pokoju toruńskiego w 1466 r.; – przedstawia przyczyny i konsekwencje wojny trzynastoletniej z zakonem krzyżackim.	– wyjaśnia, jaki charakter miała monarchia w Polsce w XV w. i jaki był zakres władzy króla.	– ocenia wpływ przywilejów zdobytych przez szlachtę do końca XV w. na życie społeczne, polityczne i gospodarcze w Królestwie Polskim.	– charakteryzuje i ocenia politykę dynastyczną Jagiellonów w XV w.
15. Miejsce Polski w średniowiecznej Europie. Kultura na ziemiach polskich	– wyjaśnia pojęcia**:** *cywilizacja zachodnioeuropejska*, *kultura łacińska*, *misje chrystianizacyjne*, *synkretyzm*, *kalendarz liturgiczny*, *kalendarz juliański*, *roczniki*,	– wyjaśnia, jakie znaczenie miało przyjęcie chrześcijaństwa w obrządku łacińskim przez Mieszka I; – wymienia najstarsze zabytki piśmiennictwa w języku polskim	– charakteryzuje rozwój szkolnictwa w Królestwie Polskim; – umieszcza na mapie Polski symbole przedstawiające zabytki romańskie	– charakteryzuje sztukę romańską i gotycką na ziemiach polskich; – analizuje informacje na temat zabytków sztuki średniowiecznej w swojej	– uzasadnia, jaką rolę odegrała Akademia Krakowska w procesie alfabetyzacji ziem polskich.

	kroniki, *„Bogurodzica”*, *„Kazania świętokrzyskie”*, *„Psałterz floriański”*, *szkoły katedralne*, *szkoły zakonne, szkoły parafialne*, *Drzwi Gnieźnieńskie*, *płyta wiślicka*, *romański portal*, *Collegium Maius*, *Barbakan*, *Ołtarz Mariacki*, *gotycki ratusz*, *freski w Kaplicy Trójcy Świętej na Zamku w Lublinie*.	oraz kroniki i ich twórców.	i gotyckie polskiego średniowiecza.	miejscowości lub regionie.	
16. Ziemie polskie w średniowieczu – lekcja powtórzeniowa	jw.	jw.	jw.	jw.	jw.
17. Ziemie polskie w średniowieczu – lekcja sprawdzająca	jw.	jw.	jw.	jw.	jw.
IV. Czasy nowożytne					
18. Wielkie odkrycia geograficzne i europejska ekspansja kolonialna	– wyjaśnia pojęcia: *busola*, *karawela*, *kość słoniowa*, *Indianie*, *linia rozgraniczająca*, *kolonializm*, *konkwistador*, *niewolnictwo*, *Ameryka Łacińska*, *Mulaci*, *Metysi*.	– wymienia największych europejskich odkrywców i ich osiągnięcia; – wyjaśnia, dlaczego na przełomie epok średniowiecznej i nowożytnej, Europejczycy podjęli wyprawy odkrywcze	– charakteryzuje najważniejsze następstwa odkryć geograficznych i ekspansji kolonialnej; – umieszcza na mapie konturowej świata symbole przedstawiające nowo założone kolonie.	– charakteryzuje proces powstawania pierwszych nowożytnych imperiów kolonialnych i ich wpływ na nowy podział świata.	– uzasadnia, na czym opierał się sukces państw kolonialnych od XV do XVI w.

		i rozpoczęli ekspansję kolonialną na innych kontynentach.			
19. Reformacja i konflikty religijne w Europie	– wyjaśnia pojęcia: *reformacja*, *konflikty religijne*, *odpust*, *bulla*, *pastor*, *luteranizm*, *wojna chłopska*, *protestanci*, *pokój augsburski*, *kalwinizm*, *predestynacja*, *akt supremacji*, *Kościół anglikański*, *hugenoci*, *noc św. Bartłomieja*, *edykt nantejski*, *sobór trydencki*, *Towarzystwo Jezusowe – jezuici*, *kontrreformacja*, *Święte Oficjum*, *„Indeks ksiąg zakazanych”*.	– przedstawia okoliczności, w jakich doszło do walk religijnych w krajach europejskich; – wymienia państwa, w których dominowały wyznania protestanckie oraz te, w których panowała religia katolicka.	– charakteryzuje przyczyny wystąpień zwolenników reformacji przeciwko doktrynie i sposobowi funkcjonowania Kościoła katolickiego.	– przedstawia działania Kościoła katolickiego podjęte w odpowiedzi na reformację; – charakteryzuje najważniejsze założenia wyznań protestanckich.	– analizuje, czym się różnił luteranizm od kalwinizmu; – podaje i ocenia następstwa reformacji i kontrreformacji w wybranych państwach Europy.
20. Kultura europejska epoki renesansu i baroku	– wyjaśnia pojęcia: *humanizm*, *myśl humanistyczna*, *druk*, *maszyna drukarska*, *odrodzenie*, *renesans*, *krytycyzm*, *zasada „cel uświęca środki”*, *perspektywa linearna*, *barok, styl barokowy*, *monumentalizm*, *światłocień*, *Wersal*,	– wymienia najważniejszych artystów renesansu i baroku.	– charakteryzuje idee głoszone przez humanistów; – wskazuje i porównuje ze sobą najważniejsze cechy kultury renesansowej i barokowej.	– na podstawie zamieszczonych źródeł ikonograficznych wskazuje najbardziej wyróżniające się cechy architektury renesansowej.	– wymienia i ocenia twórczość najważniejszych artystów renesansu i baroku.

	empiryzm, *racjonalizm*.				
21. Oświecenie i przemiany cywilizacyjne i polityczne XVIII w.	– wyjaśnia pojęcia: *oświecenie*, *rewolucja agrarna*, *płodozmian*, *rewolucja przemysłowa*, *maszyna parowa*, *latające czółenko*, *oświecanie umysłów*, *krytycyzm*, *deizm*, *ateizm*, *encyklopedia*, *trójpodział władzy*, *rewolucja amerykańska*, *Kongres kontynentalny*, *Deklaracja niepodległości Stanów Zjednoczonych*, *Konstytucję Stanów Zjednoczonych Ameryki*, *stan trzeci*, *burżuazja*, *rewolucja francuska*, *Deklaracja Praw Człowieka i Obywatela*.	– omawia wpływ idei oświeceniowych na rewolucję amerykańską i francuską.	– charakteryzuje najważniejsze założenia myśli oświeceniowej; – przedstawia skutki i znaczenie rewolucji francuskiej.	– wyjaśnia, na czym – według myślicieli epoki oświecenia – powinny opierać się relacje pomiędzy władzą a ludźmi.	– wyjaśnia pojęcia rewolucji agrarnej i przemysłowej oraz analizuje, w jaki sposób wpłynęły one na życie społeczne w XVIII w.; – porównuje przyczyny, cele i charakter amerykańskiej wojny o niepodległość oraz rewolucji francuskiej.
V. Rzeczpospolita Obojga Narodów – XVI–XVIII w.					
22. Państwo polsko-litewskie w XVI w. (do 1569 r.)	– wyjaśnia pojęcia: *sekularyzacja Państwa Zakonnego*, *hołd lenny*, *Hołd Pruski*, *gospodarka folwarczno-pańszczyźniana*, *przywilej piotrkowski*,	– omawia stosunki państwa polsko-litewskiego z sąsiadami w XVI w.; – wyjaśnia, na czym polegała demokracja szlachecka w Polsce.	– charakteryzuje gospodarkę folwarczno-pańszczyźnianą na ziemiach polskich.	– ocenia, jakie konsekwencje miał rozwój gospodarki folwarczno-pańszczyźnianej dla szlachty, mieszczan i chłopów oraz państwa;	– uzasadnia, jaką rolę odgrywał sejm w Rzeczypospolitej w XVI w.; – analizuje, jakie znaczenie dla ukształtowania się demokracji

	spichlerz, *demokracja szlachecka*, *możnowładztwo*, *szlachta średnia*, *konstytucja*, *konstytucja Nihil novi*, *sejm*, *senat*, *pospolite ruszenie*, *prawo nobilitacji*, *sejmiki*, *nominacja*, *sejm nadzwyczajny*, *sejm elekcyjny*, *sejm koronacyjny*, *zasada jednomyślności*.			– na podstawie tekstu źródłowego opisuje produkty, jakimi handlowano w Gdańsku w XVI w.	szlacheckiej miała konstytucja *Nihil novi*.
23. Rzeczpospolita Obojga Narodów w 2. połowie XVI w.	– wyjaśnia pojęcia: *Rzeczpospolita państwem bez stosów*, *Prusy Książęce*, *Kościół narodowy*, *bracia polscy*, *arianie*, *Konfederacja warszawska*, *unia brzeska*, *Kościół unicki*, *Kościół grekokatolicki*, *unia lubelska*, *Rzeczpospolita Obojga Narodów*, *arras*, *cerkiew grekokatolicka*, *wolna elekcja*, *interrex*, *artykuły henrykowskie*, *bezkrólewie*, *Zamek Królewski w Warszawie*.	– wyjaśnia pojęcie *unia realna* i wymienia warunki, na których została zawarta unia lubelska.	– charakteryzuje zasady ustrojowe Rzeczpospolitej, jakie ukształtowały się pod koniec XVI w.	– analizuje, w jaki sposób wybierano władców po śmierci ostatniego z Jagiellonów.	– ocenia, czy Rzeczpospolita szlachecka była państwem tolerancji religijnej; ~~– analizuje i uzasadnia, dlaczego model ustrojowy i kulturowy Rzeczypospolitej mógł być atrakcyjny dla narodów ościennych.~~

24. Kultura renesansowa w Rzeczypospolitej	– wyjaśnia pojęcia: *humanistyczne idee*, *renesansowy dziedziniec*, *kaplica grobowa Zygmunta Starego*, *Kaplica Zygmuntowska*, *sarkofag*, *mecenas*, *krużganki*, *arkady*, *Sukiennice*, *Wielki Arsenał*, *Złota Brama*, *renesansowy ratusz*, *język narodowy*, *„Psałterz dawidowy”*, *Biblia brzeska*, *gimnazjum kalwińskie*, *kolegium jezuickie*, *Akademia Wileńska*, *Akademia Zamojska*.	– opisuje przemiany w szkolnictwie na ziemiach polskich w XVI w.; – wymienia najważniejsze dzieła sztuki renesansowej w Polsce.	– charakteryzuje informacje na temat zabytków architektury renesansowej na terenie swojego regionu; – wymienia najwybitniejszych polskich twórców epoki renesansu.	– analizuje, czym się zasłużyli dla kultury i nauki najwybitniejsi polscy twórcy epoki renesansu.	– analizuje, w jaki sposób humanizm i kultura renesansowa dotarły na teren Rzeczpospolitej; – argumentuje, jakie było miejsce Kościoła w rzeczywistości kulturalnej i naukowej, która wytworzyła się na ziemiach polskich w XVI w.
25. Rzeczpospolita Obojga Narodów w XVII w.	– wyjaśnia pojęcia: *husarz*, *husaria*, *koncerz*, *dymitriada*, *Inflanty*, *powstanie Chmielnickiego*, *Chanat Krymski*, *kozak*, *powstanie chłopskie*, *potop szwedzki*, *żupan*, *konfederacja wojskowo-szlachecka*, *suwerenność*, *latyfundium*, *liberum veto*, *abdykacja*.	– przedstawia przyczyny wojen między Rzecząpospolitą a Szwecją, Rosją i Turcją; – wymienia najważniejsze etapy konfliktów i stoczone bitwy ze Szwecją, Rosją i Turcją.	– omawia przyczyny wybuchu powstania Chmielnickiego i określa jego skutki.	– charakteryzuje przejawy kryzysu gospodarczego, jaki dotknął Rzeczpospolitą w XVII w. i jego następstwa społeczno-polityczne.	– analizuje, jakie terytoria utraciła Rzeczpospolita w 2. połowie XVII w.
26. Rzeczpospolita	– wyjaśnia pojęcia:	– opisuje, czym cha-	– charakteryzuje,	– analizuje, czym się	– ocenia okres pano-

w czasach saskich. Kultura barokowo-sarmacka	*czasy saskie*, *unia personalna*, *III wojna północna*, *Sejm Niemy*, *„Za króla Sasa jedz, pij i popuszczaj pasa”*, *kultura barokowo-sarmacka*, *Kolumna Zygmunta*, *taniec śmierci*, *portrety trumienne*, *Kalwaria*, *Kalwaria Zebrzydowska*, *sarmatyzm*, *kontusz*, *złota wolność szlachecka*, *ksenofobia*, *przedmurze chrześcijaństwa*.	rakteryzował się barok w Rzeczpospolitej.	jakie były skutki zwycięstwa kontrreformacji w Rzeczypospolitej.	charakteryzowały ideologia i kultura sarmacka; – ocenia, dlaczego szlachta uważała Rzeczpospolitą za przedmurze chrześcijaństwa.	wania królów: Augusta II i Augusta III; – uzasadnia, jakie negatywne i pozytywne zjawiska miały miejsce w okresie panowania Augusta II i Augusta III w Rzeczypospolitej.
27. Rzeczpospolita za panowania Stanisława Augusta Poniatowskiego. Konstytucja 3 maja	– wyjaśnia pojęcia: *Familia*, *Szkoła Rycerska*, *Pałac Kadetów*, *prawa kardynalne*, *Konfederacja barska*, *pierwszy rozbiór Polski*, *Kołacz królów, traktat rozbiorowy*, *Komisja Edukacji Narodowej*, *Sejm Czteroletni* lub *Wielki*, *stronnictwo królewskie* (*dworskie*), *stronnictwo patriotyczne*, *stronnictwo hetmańskie*,	– przedstawia przyczyny i skutki zawiązania konfederacji targowickiej; – wyjaśnia, dlaczego doszło do I rozbioru i jakie ziemie utraciła w jego wyniku Rzeczpospolita.	– charakteryzuje metody ingerowania Rosji w sprawy Rzeczypospolitej w XVIII w.	– charakteryzuje stronnictwa polityczne działające w okresie obrad Sejmu Wielkiego.	– analizuje ustrój Rzeczypospolitej, który ukształtował się w wyniku reform Sejmu Wielkiego i uchwalenia Konstytucji 3 maja.

	reformy wojskowe i podatkowe, *ustawa o miastach*, *Konstytucja 3 maja*, *Straż Praw*, *konfederacja targowicka*, *wojna w obronie Konstytucji 3 maja*, *Order Virtuti Militari*.				
28. Upadek Rzeczypospolitej Obojga Narodów. Oświecenie w Rzeczypospolitej	– wyjaśnia pojęcia: *drugi rozbiór Polski*, *sejm rozbiorowy*, *bojkot*, *insurekcja kościuszkowska*, *Akt powstania*, *Odezwa Tadeusza Kościuszki do polskich kobiet*, *kosynierzy*, *uniwersał połaniecki*, *rzeź Pragi*, *trzeci rozbiór Polski*, *Collegium Nobilium*, *Biblioteka Załuskich*, *Teatr Narodowy*, *„Monitor”*, *zakon pijarów*, *szkoły główne*, *obiady czwartkowe*, *Łazienki Królewskie* (*Pałac na Wodzie w Warszawie*).	– wymienia, jakie terytoria Rzeczypospolitej zajęły mocarstwa rozbiorowe w wyniku II i III rozbioru; – omawia przebieg insurekcji kościuszkowskiej.	– wyjaśnia, w jaki sposób i dlaczego Tadeusz Kościuszko zabiegał o pozyskanie poparcia chłopów dla powstania; – charakteryzuje zmiany w szkolnictwie polskim, jakie zaszły w 2. połowie XVIII w.	– charakteryzuje kulturę doby oświecenia w Rzeczypospolitej.	– uzasadnia, które z przyczyn upadku Rzeczypospolitej były najistotniejsze, podaje argumenty; – wyjaśnia znaczenie upadku Rzeczypospolitej dla sytuacji politycznej w Europie; – ocenia, jaką rolę odegrała Komisja Edukacji Narodowej w przemianach edukacyjnych w XVIII w.
29. Czasy nowożytne i Rzeczpospolita Obojga Narodów –	jw.	jw.	jw.	jw.	jw.

XVI–XVIII w. – lekcja powtórzeniowa					
30. Czasy nowożytne i Rzeczpospolita Obojga Narodów – XVI–XVIII w. – lekcja sprawdzająca	jw.	jw.	jw.	jw.	jw.